

GEZONDHEID VAN STIERKALVEREN IN EEN OPEN EN EEN GESLOTEN STAL

Drs. R. Kommerij

Longaandoeningen zijn een veel voorkomende kwaal bij de opfok van stierkalveren voor de roodvleesproductie. Dit is naar alle waarschijnlijkheid te wijten aan de wijze waarop de kalveren verzameld worden. De jonge dieren van ca. 10 dagen oud komen van allerlei bedrijven waar ze op zeer verschillende wijze de eerste levensdagen zijn gevoed en gehuisvest. Zij nemen diverse ziektekiemen mee waartegen dieren van andere bedrijven vaak geen weerstand hebben opgebouwd door anti-stoffen in biest. Ook is de biestvoorziening niet op alle melkveebedrijven optimaal, zodat er bij iedere koppel een aantal dieren is dat veel te weinig weerstand heeft meegekregen.

Op de Waiboerhoeve bleek bijvoorbeeld in een bepaald geval dat ca. 50% van de aangevoerde dieren geen enkele weerstand tegen een IBR-infectie had. Om de onderlinge besmettingskans zo klein mogelijk te maken moet minstens aan de twee volgende voorwaarden worden voldaan:

- Zorg voor een zo hoog mogelijke weerstand, bijvoorbeeld door entingen;
- Houd de besmettingsdruk zo laag mogelijk door de dieren in een goed geventileerde stal met veel frisse lucht te houden.

Deze twee aspecten van besmettingspreventie zijn beproefd in de open en gesloten stal voor vleesstieren van 0-6 maanden. Ervaringen met de opfok van fokkalveren in de zogenaamde open stal waren aanleiding om dit systeem ook bij de opfok van kalveren bestemd voor de roodvleesproductie toe te passen. Het principe van het systeem is: zoveel mogelijk frisse lucht in de stal door middel van natuurlijke ventilatie en een temperatuur die gelijk is aan de buitentemperatuur.

De diergeneeskundige verzorging wordt gedaan door het Centraal Diergeneeskundig Instituut (CDI) die ook een registratiesysteem daarvan bijhouden. De bedrijfsboer of diens vervanger is verantwoordelijk voor het invoeren van diergeneeskundige hulp.

Om de invloed van de stal op de gezondheid van de stierkalveren duidelijk naar voren te laten komen werden de eerste twee groepen niet preventief geënt.

De eerste groep arriveerde in november 1981 en gaf weinig moeilijkheden met longaandoeningen. Er waren wel 12 dieren (15%) met een navelontsteking. Dit is een euvel waar bij aankoop op gelet moet worden omdat deze ontstekingen vrij langdurig behandeld moeten worden met antibiotica, wat een grote kans op gewrichtsontstekingen en buikvliesontsteking geeft. Navelontsteking is waarschijnlijk te wijten aan het nalaten van naveldesinfectie direct na de geboorte. De tweede groep, die werd aangevoerd in februari 1982 had wel wat longproblemen maar nog niet verontrustend. Het was de bedoeling om de derde groep (juni 1982) op de vierde dag na aankomst preventief tegen IBR te enten. Op de derde dag na aankomst brak er echter ziekte uit waarbij veel snotneuzen en hoesten werden geconstateerd. Het was niet verantwoord om op dat moment een enting toe te passen. Het proces was moeilijk te onderdrukken en na behandeling met antibiotica werden veel dieren opnieuw ziek. In totaal werden 31 dieren één keer ziek, zeven dieren werden een tweede keer en negen kalveren maakten een derde ziekteproces door. Er kon geen IBR worden vastgesteld. Na overplaatsing naar groepshokken op roosters bleven veel dieren hoesten. Op 18 november 1982 werden de dieren geënt tegen pinkengriep (RSB).

Tabel 1 Samenvatting ziekteregistratie bij de opfok van groepen van 40 stierkalveren van 0-3 mnd. voor roodvleesproductie (aantal gevallen)

Groep Opzetdatum	Open stal					Gesloten stal				
	I 12-11-'81	II 18-2-'82	III 9-6-'82	IV 7-10-'82	V 15-1-'83	I 12-11-'81	II 18-2-'82	III 9-6-'82	IV 7-10-'82	V 15-1-'83
Diarree/diarrhoea	4	9	9	2	3	4	8	5	1	5
Snotneuzen ¹⁾ /nasal mucus	3	7	9	40	—	2	1	16	40	—
Hoesten en longaandoening/ cough and pulmonary affections	9	28	24	25	9	12	23	23	32	12
Behandelingen tegen longaandoening/ treatments against pulmonary affections	28	99	99	113	45	43	86	90	177	39
Navelontsteking/navel ill	7	4	2	2	2	5	1	3	2	2
Gestorven/died	0	1	2	4	2	0	4	0	5	0
Date of start Group	1 I	2 - 1 II	18-2-'82 III	9-6-'82 IV	15-1-'83 V	12-11-'81 I	18-2-'82 II	9-6-'82 III	7-10-'82 IV	15-1-'83 V

Table 1 Summary of registration of illness and veterinarian treatment of rearing groups of 40 bull calves of 0-3 months for beef production (numbers)

1) Vaak gepaard met speekselen/of ten with slaver at the mouth.

Groep vier werd aangevoerd op 7 oktober 1982. Bij bloedonderzoek bleken 15 van de 32 onderzochte dieren een weerstand tegen IBR uit biest te hebben. Op 8 oktober werden de dieren in de neus geënt met een IBR-entstof (Nasalgan). Ca. 12 oktober gingen de dieren massaal heftig hoesten, wat gepaard ging met snotneuzen en koorts. Bloedonderzoek (9 november) kon niet uitwijzen waardoor de ziekte-uitbraak veroorzaakt was. De ziekte-uitbraak was op die datum weer iets tot rust gekomen en volgens plan is een enting toegepast met hespacine 3. Bloedonderzoek naar het effect van de enting gaf nauwelijks meetbaar resultaat. Ook brak er later pinkengriep uit in deze groep. Er zijn in totaal 13 dieren gestorven. De overblijvende dieren waren in zeer matige conditie. Er was nauwelijks verschil tussen open en gesloten stal.

De verwachtingen bij de aanvoer van groep vijf op 15 januari 1983 waren dat de ziektegeschiedenis van groep vier zich zou herhalen. Dit viel geheel anders uit: groep vijf is zeer gezond gebleven. De dieren werden op 17 januari preventief geënt tegen IBR (Thracherino, in de neus) en op 12 april tegen pinkengriep (Rispoval). Op 18 februari heeft een zogenaamde koppelbehandeling plaatsgevonden. Het liet zich toen aanzien dat de dieren iets meer gingen hoesten. De hele koppel is toen behandeld met oxytetramix, wat gemengd door de melk gegeven werd. Soms kan dit een dreigende longinfectie de kop indrukken.

In tabel 1 is de ziekteregistratie van de vijf groepen samengevat.

Er is weinig verschil tussen de gezondheidstoestand van de kalveren in het open en gesloten systeem. Wel bestaat de indruk dat het ziekteverloop in de open stal minder is.

Health of bullcalves for beef production in an open air stable and in a stable with conditioned climate

Rearing young calves for beef production presents often problems with respiratory diseases. This is possibly aggravated by collecting the bull calves from many different dairy farms while they have only – and not even always – resistance against disease germs of the farm they come from, built up by colostral milk.

A good influence was expected of an open air stable for rearing of calves. This way of housing could possibly reduce transmittance of germs from one calf to another.

Comparison of results with five groups of bull calves partially reared in an open stable and partially reared in a stable with a conditioned climate, showed only little difference in health. Course of illness was possibly a little more gentle in the open air stable than in the stable with conditioned climate.

Er is weinig verschil in de gezondheidstoestand van kalveren in het open en gesloten systeem. Wel bestaat de indruk dat het ziekteverloop in de open stal minder is.

Hardly any difference is found between health of calves in an open air stable and in a stable with a conditioned climate. There is an impression, however, that the course of illness is a little more gentle in the open air system.